

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2011 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tietotur-
vallisuuden arviointilaitoksista, viranomaisten
tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen
tietoturvallisuuden arvioinnista sekä viestintä-
hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
eduskunnalle laeiksi tietoturvallisuuden arviointi-
laitoksista, viranomaisten tietojärjestelmien ja
tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ar-
vioinnista sekä viestintähallinnosta annetun lain
2 §:n muuttamisesta (HE 45/2011 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovalio-
kunta on antanut asiasta lausunnon
(HaVL 20/2011 vp), joka on otettu tämän mie-
tinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Timo Kievari, liikenne- ja viestintäministeriö
- valtion IT-johtaja Mikael Kiviniemi, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö
- johtaja Timo Lehtimäki, Viestintävirasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Tietosuojavaltuutetun toimisto
- Pääesikunta
- Huoltovarmuuskeskus
- Inspecta Oy
- KPMG.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tietotur-
vallisuuden arviointilaitoksista sekä laki vi-
ranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikenne-
järjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista.
Uudistuksesta johtuvat tehtävät annettaisiin
Viestintävirastolle, minkä vuoksi viestintähäl-
linnosta annettua lakia olisi muutettava.

Esityksellä pyritään edistämään yritysturval-
lisuutta luomalla valvonta yritysten tietoturvalli-
suutta arvioiville laitoksille. Arviointilaitosten

hyväksyntä ja valvonta kuuluisi Viestintäviras-
tolle.

Arviointilaitosten hyväksyntä antaisi yrityksille mahdollisuuden osoittaa toimintansa tietotur-
vallisuuden taso ulkopuolisen ja luotettavan
arvioinnin avulla. Esityksen tarkoituksena on
osaltaan yksinkertaistaa ja tehostaa viranomaisten
menettelyjä myöhemmin toteutettavan yri-
tysten ja henkilöiden taustojen selvittämistä kos-
kevan lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Viestintävirastolle annettaisiin tehtäväksi hoitaa myös viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arviointitehtäviä. Lakiehdotuksen tarkoituksena on kehittää valtionhallinnon tietoturvallisuutta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista ja laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista. Lisäksi Viestintähallinnosta annettuun lakiin (625/2001) tehtäisiin Viestintävirastolle ehdoteista tehtävistä johtuvat tarkistukset.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää ehdotuksia tarpeellisina. Tietoyhteiskunnassa sekä yritysten että viranomaisten menestyksellinen toiminta vaatii tietoturvan korkeaa tasoa. Esityksen perusteella sekä yrityksillä että julkishallinnon toimijoilla on mahdollisuus kehittää ja parantaa tietoturvallisuutensa tasoa hankkimalla riippumaton laissa määriteltyjen arviointiperusteiden mukainen arviointi.

Valiokunta katsoo, että esitys parantaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja mahdollisuuksia menestyä kansainvälisissä tarjouskilpailuissa. Esitys luo viranomaisille mahdollisuuksia osoittaa oman tietoturvallisuutensa taso esimerkiksi viranomaisten välistä kansainvälistä yhteistyötä varten. Luotettavien arviointimenetelyjen luominen on omiaan lisäämään tietoturvan tasoa sekä yrityksissä että julkishallinnossa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan lausunnossa (HaVL 20/2011 vp) esitettyyn näkemykseen siitä, että ehdotetussa sääntelyssä on otettu asianmukaisesti huomioon myös korkeimpien tietoturvallisuusvaatimusten

piiriin kuuluvien viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tarpeet.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää esitystä asianmukaisena ja kannatettavana. Valiokunta ehdottaa kuitenkin esitykseen eräitä tämentäviä muutoksia.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Lakiehdotus

9 §. Arviointilaitoksen tehtävät. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että 1. lakiehdotuksen tarkoituksena on, että arviointi voidaan tehdä myös osittaisena siten, että arviointi koskee esim. ainoastaan jotain tiettyä toimintaa yrityksessä. Selvyyden vuoksi valiokunta ehdottaa, että esityksen 9 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jossa tuodaan esille nimenomaisesti, että arviointi voidaan tehdä myös osittaisena, mikäli arvioinnin kohde niin haluaa. Ehdotuksen myötä esityksen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää tärkeänä, että ehdotetun lain perusteella tehdyn arvioinnin tosiasiallinen merkitys tietoturvallisuuden kannalta on riittävän hyvin arvioitavissa myös ulkopuolisten ja erityisesti niiden tahojen toimesta, joille yritys esittää todistuksen tietoturvallisuutensa arvioinnista. Tästä syystä valiokunta ehdottaa esityksen 9 §:n 3 momenttia täydennettäväksi siten, että arvioinnista yritykselle annettavassa todistuksessa tulee yksilöidä tietoturvallisuuden arviointiperusteiden lisäksi myöskin tehdyn arvioinnin laajuus. Tämä on tärkeää sen varmistamiseksi, että todistus antaa oikean kuvan arvioinnista. Lisäksi mainittuun momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen

korjaus, jossa tietoturvaluustason arviointiperustetta koskeva maininta muutetaan tietoturvaluustason arviointiperustetta koskevaksi maininnaksi.

10 §. Tietoturvaluustason arviointiperusteet. Yrityksen omassa harkinnassa on, haluaako se käyttää esityksen mukaisesti hyväksytyt arviointilaitoksen tarjoamia tietoturvaluustason arviointipalveluja. Yritys myös itse maksaa arvioinnista aiheutuvat kustannukset. Tästä syystä on selvää, että yrityksen tai muun ulkopuolista luotettavaa arviointia haluavan tulee voida itse valita, mitä laissa säädettyjä tietoturvaluustason arviointiperusteita sen arvioinnissa käytetään. Valiokunta katsoo, että tämä valinnanmahdollisuus on välttämätön yritysten hyvinkin erilaisten tarpeiden ja arviointitilanteiden moninaisuuden vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan useita arviointiperusteiden valinnan asianmukaisuutta turvaavia säännöksiä. Esityksen mukaan hyväksytyille arviointilaitokselle säädetäisiin 9 §:n 1 momentissa velvollisuus noudattaa toiminnassaan huolellisuutta, minkä lisäksi arviointilaitoksen olisi ehdotetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan noudatettava tiettyjä viranomaisen toimintaa säännönmukaisesti koskevia säännöksiä, kuten mm. hallintolain (434/2003) palveluperiaatetta ja neuvontavelvoitetta. Hyväksytyt arviointilaitokset on myös edistettävä toimintansa avoimuutta ja tässä tarkoituksessa tarvittaessa laadittava myös oppaita, tilastoja ja muita julkaisuja sekä tietoaineistoja palveluistaan. Vaikka hyväksytyt arviointilaitosten palveluja käytävissä yrityksissä onkin säännönmukaisesti asiantuntemusta tietoturvaluudesta, edellä mainitut lakiesityksen mukaiset vaatimukset ja menettelyt osaltaan varmistavat sen, että yritykset valitsevat niiden arvioinnissa käytettävät tietoturvaluustason arviointiperusteet riittävän ja asianmukaisen tiedon ja osaamisen perusteella. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös arviointilaitoksia valvova viranomainen huolehtii osaltaan siitä, että yritysten tietoturvaluustason arviointiperusteita koskevasta valinnanvapaudes-

ta ei aiheudu käytännössä ongelmia arviointitoiminnan ja sen luotettavuuden kannalta.

Selvyyden vuoksi valiokunta ehdottaa, että esityksen 10 §:n johdantolauseetta muutetaan siten, että säännöksestä ilmenee selkeästi, että arvioinnin kohde valitsee itse arvioinnissa käytettävät arviointiperusteet.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 9 ja 10 § muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

9 §

Arviointilaitoksen tehtävät

(1 mom. kuten HE)

Arviointi voidaan tehdä myös osittaisena. (Uusi 2 mom.)

Hyväksytyt tietoturvaluustason arviointilaitokset antaa selvitysten ja tarkastuksen perusteella todistuksen, jos arvioitavan kohteen toimitilat ja toiminta on selvityksen perustana olleiden arviointiperusteiden mukainen. Todistuksessa tulee yksilöidä arvioinnissa käytetyt tietoturvaluustason arviointiperusteet ja arvioinnin laajuus. (HE:n 2 mom.)

10 §

Tietoturvaluustason arviointiperusteet

Tietoturvaluustason arviointiperusteina voidaan tässä laissa tarkoitettussa arvioinnissa käyttää arvioinnin kohteen valinnan mukaan:

1) lailla tai asetuksella säädettyjä viranomaisten toimintaa koskevia tietoturvaluustasuvaati-

LiVM 9/2011 vp — HE 45/2011 vp

muksia ja valtiovarainministeriön tietoturvasuutta koskevia ohjeita;

2) kansainvälisistä tietoturvasuusvelvoiteista annetussa laissa tarkoitetun kansallisen turvasuusviranomaisen antamia kansainvälisten tietoturvasuusvelvoitteiden toteuttamista koskevia ohjeita;

3) Euroopan unionin tai muun kansainvälisen toimielimen antamia tietoturvasuutta koskevia säännöksiä tai ohjeita;

4) julkaistuja ja yleisesti tai alueellisesti sovellettuja tietoturvasuutta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai ohjeita;

5) vahvistettuun standardiin sisältyviä tietoturvasuutta koskevia vaatimuksia.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Thomas Blomqvist /r
Ari Jalonen /ps
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Raimo Piirainen /sd
Eila Tiainen /vas
Ari Torniainen /kesk
Oras Tynkkynen /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.